

Вісник Національної академії педагогічних наук України.
2024. Том 6. № 2. С. 1-6. DOI : 10.37472/v.naes.2024.6217

REFERENCES

1. Aixploria. (n. d.). *Full AI List*. URL: <https://www.aixploria.com/en/ultimate-list-ai>.
2. Babkova, O. O., & Stadnychenko K. V. (2024). Metodichni aspekty zastosuvannya servisiv shtuchnoho intelektu na urokakh pryrodnychoyi ta informatychnoyi osvity [Methodological aspects of the application of artificial intelligence services in natural science and informatics lessons]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky [Academic Notes. Series : Pedagogical Sciences]*, (215), 99-105. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-99-105> [in Ukrainian]
3. YouTube. (2024). Mayster-klas «Shtuchnyy intelekt – popovnennya skryn'ky tsyfrovyykh instrumentiv suchasnoho pedahoha» [Master class “Artificial intelligence – replenishment of the digital toolbox of the modern teacher”]. URL: <https://youtu.be/PXQd5jIYbA?feature=shared> [in Ukrainian]
4. Marienko, M. V. (2024). Dobir servisiv shtuchnoho intelektu dlya vykorystannya u navchanni pryrodnycho-matematychnykh predmetiv u zakladakh zahal'noyi seredn'oyi osvity [Selection of artificial intelligence services for use in teaching science and mathematics subjects in general secondary education institutions]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky [Academic Notes. Series : Pedagogical Sciences]*, (214), 256-261. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-256-261> [in Ukrainian]
5. Medvedieva, M. O. (2024). Dobir onlayn-servisiv dlya heneratsiyi testiv za dopomohoyu shtuchnoho intelektu [Selection of online services for generating tests with the help of AI]. *Visnyk nauky ta osvity. Seriya “Pedagogika” [Bulletin of Science and Education. Series “Pedagogy”]*, 4 (22), 1201-1213. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4\(22\)-1201-1213](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-4(22)-1201-1213) [in Ukrainian]
6. Titova, L. O. (2024). Dobir servisiv na osnovi shtuchnoho intelektu dlya stvorennya vizual'noho navchal'noho kontentu [Selection of AI-based services for

creating visual learning content]. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 3 (2), 114-125. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.13> [in Ukrainian]

7. Shyshkina, M., & Kovalenko, V. (2024). Pro khid ta rezul'taty doslidzhen', provedenykh v Instytuti tsyfrovizatsiyi osvity NAPN Ukrainy, shchodo vykorystannya shtuchnoho intelektu v seredniy osviti: za materialamy naukovoyi dopovidi na zasidanni Prezydiyi Natsional'noyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukrainy, 17 zhovtnya 2024 r. [On the progress and results of the study conducted at the institute for digitalisation of education of naes of ukraine on the use of artificial intelligence in secondary education: scientific report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine on October 17, 2024]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukrainy [Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine]*, 6(2), 1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6217> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАР'ЄНКО Майя Володимирівна – доктор педагогічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник відділу хмаро орієнтованих систем і штучного інтелекту в освіті Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України.

Наукові інтереси: проблема використання сервісів штучного інтелекту в підвищенні кваліфікації вчителів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MARIENKO Maiia Volodymyrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Leading Researcher of the Department of Cloud-Based Systems and Artificial Intelligence in Education of Institute for Digitalisation of Education of National Academy of Educational Sciences of Ukraine.

Scientific interests: the problem of using artificial intelligence services in improving the qualifications of teachers.

Стаття надійшла до редакції 21.01.2025 р.

УДК 37.04: 37.06:378

JEL Classification Code I20, I23, J24

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-217-146-154

МІРОШНИЧЕНКО Інга Станіславівна –

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту авіаційної діяльності

Української державної льотної академії

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8193-5403>

e-mail: inga-m@meta.ua

КАЛІНІЧЕНКО Віра Ігорівна –

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування

Донецького національного університету імені Василя Стуса

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>

e-mail: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

КВЕСТІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті студіюються проблемні питання професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації з фокусуванням на комплексних викликах, пов'язаних з орієнтацією вітчизняних випускників на сучасний та постійно мінливий глобалізований ринок праці. Вища освіта стикається з необхідністю гнучко адаптуватися до швидких змін на ринку праці, оскільки глобалізація, цифровізація та нові економічні реалії динамічно змінюють вимоги до знань і навичок фахівців. Закцентовано увагу, зокрема, на складності процесу професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації, оскільки цей процес потребує інтеграції нових методів, технологій та підходів для підготовки конкурентоспроможних, мобільних та відповідальних фахівців.

Закладам вищої освіти України при наданні профорієнтаційних послуг слід орієнтувати здобувачів не лише на актуальні вимоги національного ринку праці, але й на глобальні тенденції та інновації. У пропонованій науковій розвідці наголошено на значущості профорієнтаційної роботи у закладах вищої освіти, що має сприяти розвитку не лише академічних знань, але й таких широко затребуваних у глобалізованому світі навичок для побудови успішної кар'єри, як критичне мислення, комунікативність, емоційний інтелект і вміння розв'язувати складні завдання. Важливість цього питання зумовлена необхідністю інтеграції глибоких теоретичних знань з передовим практичним досвідом, що дозволяє закладам вищої освіти підготувати висококваліфікованих фахівців, які відповідатимуть вимогам сучасних викликів. У статті презентовано актуальні методи і практики професійної орієнтації здобувачів вищої освіти, наголошено на багатогранності та важливості цього процесу для всіх стейкхолдерів та, зокрема, здобувачів вищої освіти, які вступають у трудові відносини на сучасному глобалізованому ринку праці, запропоновано можливі рекомендації щодо підвищення ефективності профорієнтаційної роботи в закладах вищої освіти України. Авторами також схарактеризовано основні проблеми та виклики професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації та окреслено перспективи подальших досліджень в межах цієї проблематики, пов'язані, головню, з розробкою більш адаптивних до реалій глобального ринку праці та технологічного прогресу профорієнтаційних систем.

Ключові слова: професійна орієнтація, конкурентоспроможні фахівці, роботодавці, здобувачі вищої освіти, профорієнтаційні системи, сучасний ринок праці, глобалізація.

MIROSHNYCHENKO Inga Stanislavivna –

PhD in Economics,

Assistant Professor at Aviation Management Department

Ukrainian State Flight Academy

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8193-5403>

e-mail: inga-m@meta.ua

KALINICHENKO Vira Ihorivna –

PhD in Linguistics, Associate Professor at Foreign Languages

for Specific Purposes Department

Vasyl' Stus Donetsk National University Head of the Department

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9675-9174>

e-mail: kalinichenko.v@donnu.edu.ua

CAREER AND VOCATIONAL GUIDANCE ISSUE IN UKRAINE'S HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE GLOBALIZATION CONDITIONS

The paper studies the problematic issues of career and vocational guidance for higher education graduates under the globalization conditions focusing on the complex challenges associated with the domestic graduates' orientation to the modern and constantly changing globalized labor market. Higher education is faced with the need to flexibly adapt to rapid changes in the labor market, as globalization, digitalization and new economic realities dynamically modify the requirements for the specialists' knowledge and skills. Attention is focused, in particular, on the complexity of career and vocational guidance process under the globalization conditions involving higher education students, since this process requires new methods, technologies, and approaches to be integrated for training competitive, mobile, and responsible specialists. Ukraine's higher education institutions when providing career guidance activities should orient applicants not only to the national labor market current requirements, but to the global world trends and innovations as well. The proposed research emphasizes the career guidance activities being important in Ukraine's higher education institutions, which should contribute to the development of not only academic knowledge, but also the skills widely demanded in the globalized world for building a successful career, such as critical thinking, communicativeness, emotional intelligence, and the ability to resolve complex tasks. The issue under consideration is crucial due to the need to integrate deep theoretical knowledge with advanced practical experience, which allows higher education institutions to prepare highly qualified specialists who will meet the requirements caused by modern global challenges. The article presents career and vocational guidance current methods and practices used in Ukraine's higher education institutions, emphasizes the multifacetedness and importance of this process for all stakeholders and, in particular, higher education students who enter into labor relations in the modern globalized labor market. The paper as well offers possible recommendations for increasing the effectiveness of career and vocational guidance in Ukraine's higher education institutions. The authors have characterized the main problems and challenges related to career and vocational guidance under the globalization conditions, and outlined the prospects for further research within this issue, mainly connected with designing career guidance systems that would be more adaptable to the modern global labor market and technological progress realities.

Key words: career and vocational guidance, competitive professionals, employers, higher education students, career guidance systems, modern labor market, globalization.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасному світі, де ринок праці швидко змінюється під впливом глобалізації, технологічного прогресу та економічних викликів, професійна орієнтація потребує глибокого наукового аналізу та системного підходу. Професійна орієнтація беззаперечно є важливим елементом у формуванні успішної особистості, задоволеної своєю реалізацією у професійній площині. Вона допомагає і молоді, і дорослим усвідомлено підходити до вибору професійного шляху, враховуючи особисті здібності та інтереси, а також потреби сучасного ринку праці та глобальні тенденції розвитку суспільства. Згадаймо у зв'язку з цим слова В. Сухомлинського: «Дати людині щастя улюбленої праці – означає допомогти їй

знайти серед безлічі доріг ту, на якій найяскравіше розкриваються індивідуальні творчі сили і здібності її особистості» [1]. Отже, професійна орієнтація є важливою складовою соціального, економічного та особистісного розвитку, допомагає індивіду знайти своє місце у суспільстві, реалізувати власний потенціал та стати успішним фахівцем в обраній сфері діяльності. Крім того, професійна орієнтація має велике значення не тільки для окремих осіб, але й для суспільства в цілому та роботодавців зокрема, оскільки ефективна професійна орієнтація забезпечує баланс між попитом і пропозицією на ринку праці, сприяє соціально-економічному розвитку та забезпечує економіку кваліфікованими працівниками.

У цьому контексті значущою є роль закладів вищої освіти (*далі ЗВО*), оскільки саме вони виступають осередками професійної орієнтації та розвитку фахівців, готових відповідати поточним вимогам ринку праці. ЗВО не лише надають глибокі академічні знання, але й створюють умови для професійного самовизначення, розвитку практичних навичок та адаптації випускників до сучасного професійного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Суттєві напрацювання низки дослідників в межах проблематики професійної орієнтації у вищій освіті створюють підґрунтя для впровадження інноваційних підходів, які допомагають здобувачам вищої освіти краще орієнтуватися у майбутній професійній діяльності, розвивати потрібні компетенції та забезпечувати подальший успішний кар'єрний розвиток. Теоретичні основи проблем професійної орієнтації в умовах сучасної вищої освіти є актуальною темою досліджень для вітчизняних учених і фахівців, викликаючи вагомий інтерес як у теоретичному, так і в практичному сенсі. Це питання стає дедалі важливішим у контексті швидких змін на ринку праці, зростання конкуренції серед випускників, а також необхідності підготовки фахівців, здатних адаптуватися до нових умов господарювання в епоху цифровізації та глобалізації.

Так, дослідження Д. Журавель та А. Бондар, присвячене інноваційним технологіям профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти, відображає важливість інтеграції сучасних підходів у систему професійної орієнтації в умовах вищої освіти [2]. У статті Б. Болтянського і Л. Болтянської студійовано сучасні інноваційні методи профорієнтаційної роботи у ЗВО [3]. У своїй праці Н. Пономарьова і Л. Білоусова розглядають особливості професійної орієнтації молоді в умовах сучасного розвитку суспільства [4]. У роботі Л. Сергєєвої здійснено аналіз концептуальних основ організації професійної орієнтації молоді у межах програми ЄС «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» [5]. Н. Сапельнікова та Г. Решетова провели дослідження щодо розвитку та модернізації професійної орієнтації в Україні [6]; С. Гаріна та Н. Тверезовська, своєю чергою, дослідили *Online* складову в профорієнтаційній роботі ЗВО [7]. Наукова робота в межах цієї проблематики, проведена Ю. Матвіїв-Лозинською, доводить, що є нагальна потреба у проведенні профорієнтаційної роботи ЗВО засобами іноземної мови [8]. Таким чином, ця проблематика наукових досліджень має значну *актуальність* не лише для ЗВО, але й для суспільства в цілому, сприяючи забезпеченню ефективного та успішного професійного становлення молоді в умовах швидко змінюваного світу.

Актуальність – визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність проблем у сфері професійної орієнтації зростає в умовах сучасних соціально-економічних змін, викликаних глобалізацією, технологічним прогресом, цифровізацією суспільства та трансформацією ринку праці. Це питання є особливо важливим для молоді, яка лише починає свій професійний шлях, оскільки оптимальний вибір професії має значний

вплив на подальше життя, кар'єрний розвиток і особистий добробут. Отже, напрямком наукових досліджень у сфері професійної орієнтації, зокрема інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів вищої освіти, є надзвичайно *актуальним*. Не зважаючи на досягнення у сфері професійної орієнтації, існує потреба в подальших наукових розвідках, які сприятимуть удосконаленню методів та практик у цій галузі, зокрема в умовах глобалізації та цифровізації суспільства. У зв'язку з вищезазначеним, **мета статті** полягає в дослідженні релевантних методів і практик професійної орієнтації здобувачів вищої освіти, аналізі сучасних проблем та питань у площині професійної орієнтації, а також у напрацюванні рекомендацій щодо підвищення ефективності профорієнтаційної роботи в ЗВО України в умовах глобалізації. Для досягнення окресленої мети було визначено та розв'язано такі **завдання**:

- розглянути накопичений досвід застосування відпрацьованих методик проведення професійної орієнтації вітчизняними ЗВО;

- проаналізувати коло проблемних питань, які може охоплювати площина професійної орієнтації в умовах глобалізації, що можуть бути пов'язаними, головню, з вибором професії, інноваційними методами профорієнтаційної роботи, адаптацією здобувачів вищої освіти до вимог сучасного ринку праці, а також соціальними і психологічними підходами професійного самовизначення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Згідно Концепції державної системи професійної орієнтації населення, на МОН України покладено здійснення професійної орієнтації молоді, що навчається, зокрема у ЗВО [9]. Заходи з реалізації вищезазначеної Концепції містять низку різноманітних профорієнтаційних послуг, що надаються здобувачам вищої освіти та за допомогою яких відбувається свідомий вибір актуальних і перспективних на ринку праці професій [10]. Реалізація профорієнтаційних заходів допомагає здобувачам вищої освіти не лише зробити обґрунтований вибір професії, але й адаптуватися до глобальних змін, максимально використовуючи свої можливості та здобути навички, що є значущими в умовах глобалізації та цифровізації суспільства. Такі заходи дозволяють сформувати індивідуальний підхід кожного здобувача щодо планування свого кар'єрного розвитку з урахуванням глобальних тенденцій та актуальних потреб ринку праці.

Наведений вище досвід застосування відпрацьованих методик проведення професійної орієнтації вітчизняними ЗВО дозволяє зробити наступні висновки:

- при реалізації концепції професійного самовизначення ЗВО запроваджують низку заходів, орієнтованих на підтримку здобувачів вищої освіти у виборі актуальних та затребуваних на ринку праці професій;

- успішні профорієнтаційні програми враховують різні академічні дисципліни та дозволяють здобувачам вищої освіти отримати комплексні знання і навички, що сприяють більш усвідомленому вибору кар'єрного шляху.

ЗВО через впровадження цих заходів відіграють важливу роль у процесі професійного самовизначення здобувачів, допомагаючи їм не тільки усвідомлено обрати професію, а й набути необхідних для цього навичок, що дозволяють успішно реалізувати себе в умовах глобалізації та швидко змінюваного ринку праці. Крім того, нагальні проблеми, питання щодо різноманітних профорієнтаційних послуг стосуються актуальних викликів, з якими стикаються як власне ЗВО, так і самі здобувачі вищої освіти. Зазначмо, що загалом, використана у формулюванні теми цієї наукової розвідки лексична одиниця *квестія* є терміном, який використовується в науковій, філософській та педагогічній літературі для позначення складних проблем, питань або тем, що потребують детального аналізу та дослідження [11]. Однак *квестія* – це не лише питання або проблема, а й комплексний підхід до їх аналізу і вирішення, що є важливим для розвитку теорії і практики в різних сферах, зокрема в площині професійної орієнтації. У цьому контексті *проблеми* вказують на конкретні виклики та труднощі профорієнтаційної роботи, які слід розв'язувати; *питання* стосуються дискусійних тем, що потребують відповіді для подальшого розвитку профорієнтаційних послуг; а *квестія* охоплює широку і складну сукупність проблем та підходів, що вимагають поглибленого дослідження і комплексного вирішення. Отже, *квестія* охоплює складну і багатокомпонентну тематику, яка вимагає поглибленого наукового підходу, ретельного аналізу складних, міждисциплінарних проблем, що потребують комплексного студіювання та розв'язання.

Враховуючи вищезазначене, концепт *квестія професійної орієнтації* розуміємо у цій науковій розвідці як комплексні питання (проблеми), що передбачають підтримку особи в усвідомленому виборі професії з урахуванням її особистісних характеристик та професійних тенденцій у побудові кар'єри, які включають заходи, стратегії та інструменти, спрямовані на підтримку свідомого вибору професії та розвитку релевантних для сучасного ринку праці компетенцій. У площині професійної орієнтації *квестія* може охоплювати питання, пов'язані з вибором професії, передових методів проведення профорієнтаційної роботи, адаптацією молоді до актуальних вимог ринку праці, а також соціальними і психологічними аспектами професійного самовизначення. *Квестія професійної орієнтації*, таким чином, вивчає всі ці

питання, маючи на меті знайти оптимальні рішення і рекомендації для покращення профорієнтаційних практик, зокрема у вітчизняних ЗВО. Концепт *квестія професійної орієнтації* ретранслює ідею необхідності інтеграції інформаційних, психологічних, соціальних та економічних підходів у систему профорієнтаційної роботи, що забезпечить майбутнім фахівцям успішне професійне самовизначення та адаптацію до вимог сучасного світу.

Слід зазначити, що глобалізація створює як нові виклики, так і можливості для здобувачів вищої освіти, котрі прагнуть успішного професійного самовизначення. Глобалізація формує попит на фахівців із гнучкими компетенціями, які можуть працювати у мультикультурних і багатонаціональних командах, володіють міждисциплінарними знаннями та адаптивними навичками. Роботодавці дедалі більше цінують здатність працівників швидко адаптуватися до змін, а також готовність до мобільності в межах глобального ринку праці [12]. Крім того, глобалізація підвищує важливість соціальної відповідальності, тому фахівці повинні враховувати специфіку впливу їх професійної діяльності на суспільство і довкілля.

Квестія професійної орієнтації в умовах глобалізації є складним і багатограним питанням, яке вимагає врахування багатьох чинників, зокрема: швидких змін на ринку праці, нових вимог до професійних компетенцій, технологічного прогресу, розвитку цифрових платформ і штучного інтелекту, інтеграцію різних культур, гендерної рівності, корпоративної відповідальності та посилення мобільності робочої сили.

Глобалізація сприяє швидкому оновленню ринку праці: з'являються нові професії, тоді як деякі традиційні спеціальності стають менш актуальними. Профорієнтаційні послуги повинні передбачати ці зміни, щоб допомагати молоді обирати затребувані та перспективні професії.

Студіювання досвіду ЗВО щодо реалізації профорієнтаційних заходів свідчить про те, що для ефективного професійного самовизначення здобувачів вищої освіти необхідно поєднувати традиційні методи з інноваційними підходами, враховуючи глобальні тенденції на ринку праці та цифровізацію. Коло основних питань, які може охоплювати *квестія професійної орієнтації* здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації, зазначено в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика основних питань, що охоплює *квестія професійної орієнтації* здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації*

№ з/п	Питання <i>квестії професійної орієнтації</i>	Опис основних питань <i>квестії професійної орієнтації</i>	Характеристика основних питань <i>квестії професійної орієнтації</i>
1	Значущість технологій у професійній орієнтації в умовах глобалізації	Технології впливають на всі етапи професійної орієнтації, від вибору професії до розвитку кар'єрних навичок і адаптації до нових професійних умов.	Технології відіграють вирішальну роль у професійній орієнтації в умовах глобалізації, оскільки вони не тільки розширюють можливості для отримання знань і навичок, але й роблять цей процес більш доступним і персоналізованим. Вони допомагають адаптувати здобувачів вищої освіти до швидко змінюваного ринку праці, пропонуючи інструменти для аналізу, розвитку навичок і прогнозування кар'єрних

			траєкторій у глобалізованому світі.
2	Адаптація системи вищої освіти до вимог глобалізованого ринку праці	Глобалізація ставить нові вимоги до системи вищої освіти. Це вимагає гнучкості та інновацій у підготовці фахівців, здатних адаптуватися до швидких змін на ринку праці.	Адаптація системи вищої освіти до вимог глобалізованого ринку праці є необхідною умовою для забезпечення конкурентоспроможності випускників на міжнародному рівні. Вища освіта повинна гнучко реагувати на зміни в технологіях, потребах ринку праці та соціальних тенденціях. Модернізація навчальних планів, застосування інноваційних методів навчання, розвиток ключових компетенцій та інтеграція цифрових технологій для підготовки здобувачів вищої освіти до нових викликів глобалізованого світу.
3	Вплив глобалізації на професійні орієнтири	Глобальні економічні, технологічні та соціальні зміни зумовлюють перехід до більш інтегрованого та взаємопов'язаного світу, що впливає на професійні орієнтири як для молоді, так і для дорослих працівників.	Глобалізація суттєво змінює професійні орієнтири, зокрема через вплив нових технологій, зміну характеру праці та кар'єрних шляхів, розвиток міжнародної мобільності та інтернаціоналізації освіти. З'являються нові вимоги до професійних навичок, таких як: цифрова грамотність, міжкультурна компетентність, здатність до безперервного навчання та адаптації до змін. У відповідь на ці зміни, система освіти повинна бути гнучкою, щоб забезпечити здобувачів вищої освіти необхідними інструментами для успішної професійної кар'єри в глобалізованому світі.
4	Пріоритетні навички для здобувачів вищої освіти у глобалізованому світі	У глобалізованому світі, де швидко змінюються економічні, технологічні та соціальні умови, здобувачі вищої освіти повинні володіти широким спектром навичок, які дозволять їм успішно адаптуватися до сучасного ринку праці.	Пріоритетні навички для здобувачів вищої освіти в глобалізованому світі включають комбінацію цифрових, соціальних, підприємницьких та управлінських здібностей. Оскільки зміни на ринку праці стають дедалі швидшими, майбутні фахівці повинні бути готові до постійного навчання, адаптації та розвитку, щоб залишатися конкурентоспроможними і успішно працювати в умовах глобалізації.
5	Значущість профорієнтаційних послуг в ЗВО в умовах глобалізації	Глобалізація кардинально змінює вимоги до професійних навичок та підготовки майбутніх фахівців. Стає важливим, щоб здобувачі вищої освіти могли не тільки обирати професії, які відповідають їх інтересам і здібностям, але й орієнтуватися на реальні потреби глобального ринку праці.	Профорієнтаційні послуги в умовах глобалізації є важливим інструментом для здобувачів вищої освіти, які прагнуть успішно інтегруватися в міжнародний ринок праці. Вони допомагають здобувачам розуміти вимоги та можливості, які з'являються в глобальному контексті, і орієнтуватися на найбільш актуальні та перспективні професії. Використання таких послуг сприяє розвитку гнучких, адаптованих до змін навичок і здатності здобувачів вищої освіти швидко реагувати на вимоги ринку праці, що є необхідним у швидко змінному та конкурентному світі.
6	Роль роботодавців у професійній орієнтації в умовах глобалізації	В умовах глобалізації, коли ринки праці стають все більш конкурентними та взаємопов'язаними, роботодавці мають можливість активно формувати нові професійні стандарти та сприяти розвитку ключових навичок у здобувачів вищої освіти.	Роботодавці відіграють важливу роль у процесі професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації, оскільки вони можуть не лише надавати актуальну інформацію про вимоги до професійних навичок, але й сприяти розвитку ключових компетенцій у майбутніх фахівців. Співпраця між університетами, роботодавцями та іншими стейкхолдерами дозволяє створити більш ефективну систему професійної орієнтації, що відповідає вимогам глобалізованого ринку праці і забезпечує високий рівень підготовки фахівців для майбутнього.

* Таблиця побудована авторами за джерелами [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [12]

Згідно даних таблиці 1, глобалізація та розвиток цифрових технологій створюють можливості для більш інклюзивного підходу до

освіти та працевлаштування. Отже, квестія професійної орієнтації в умовах глобалізації вимагає міждисциплінарного підходу, адаптивності,

гнучкості, культурної чутливості та готовності до безперервного навчання. Інтеграція цих факторів дозволяє здобувачам вищої освіти ефективно орієнтуватися в умовах глобалізованого світу, робити свідомий вибір професії та успішно інтегруватися у сучасний ринок праці. Квестія професійної орієнтації в умовах глобалізації передбачає комплексний підхід, що враховує вимоги глобального ринку праці, вплив цифровізації, культурну мобільність, психологічну підтримку та соціальну відповідальність.

Глобальні економічні, технологічні та соціальні зміни створюють нові можливості, але також й значні труднощі для системи професійної орієнтації здобувачів вищої освіти, які потребують серйозної уваги і коригування наявних відпрацьованих класичних підходів. Проблеми та

виклики професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації зазначено на рис.1.

Важливо, щоб система вищої освіти, роботодавці та інші стейкхолдери працювали над розв'язанням цих проблем, надаючи майбутнім фахівцям можливості для розвитку необхідних навичок і сприяючи їх адаптації до глобального ринку праці. Така комплексна стратегія концепції професійного самовизначення дозволить не тільки підготувати здобувачів до змін, але й дасть їм змогу успішно працевлаштуватися, а також бути стабільно затребуваним фахівцем на конкурентоспроможному ринку праці, демонструючи вміння орієнтуватися у технологічних інноваціях, багатокультурному середовищі й розумінні глобального ринку праці.

Проблеми професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації	Швидкість змін на ринку праці	Глобалізація та технологічний прогрес призводять до стрімких змін на ринку праці, де одні професії швидко зникають, а інші з'являються. Для здобувачів вищої освіти стає складним завданням передбачити, чи буде їх вибір актуальним через кілька років після закінчення навчання.	Виклики професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації
	Технологічний розрив	Здобувачі вищої освіти з різних соціальних груп і регіонів можуть мати різний рівень доступу до новітніх технологій, що ускладнює їх професійну орієнтацію та подальше працевлаштування.	
	Необхідність розвитку цифрових навичок	Відбувається значний розвиток цифрових технологій, і ці зміни вимагають від здобувачів вищої освіти освоєння нових навичок, таких як програмування, аналіз даних, робота з великими даними та іншими інноваційними технологіями.	
	Невизначеність кар'єрних траєкторій	Важко спрогнозувати, які професії та навички будуть затребуваними через кілька років.	
	Дефіцит інформованості та доступу до актуальної інформації	Обмежений доступ до інформації про нові професії та вимоги до навичок, різні стандарти в різних країнах та регіонах.	
	Низька гнучкість освітніх програм	Багато ЗВО не завжди встигають адаптувати свої навчальні програми до змін, що ускладнює професійне самовизначення здобувачів вищої освіти.	
	Різноманітність вимог до навичок	Зростає попит на мультифункціональних фахівців, які можуть адаптуватися до змін, володіють цифровими навичками, здатні працювати в мультикультурних командах.	
	Проблеми працевлаштування після закінчення навчання	Високий рівень конкуренції може призвести до складнощів із працевлаштуванням	

Рис.1. Проблеми та виклики професійної орієнтації здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації*

*Рисунок побудовано авторами за джерелами [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [12]

Для реалізації концепції професійного самовизначення в умовах глобалізації важливо впроваджувати інноваційні підходи в проф-орієнтаційній діяльності, що спрямовані на розвиток ключових компетентностей та навичок, затребуваних на сучасному ринку праці. Вітчизняні ЗВО повинні надавати сучасні профорієнтаційні послуги, які допоможуть здобувачам свідомо обрати професію та спеціалізацію, свій майбутній професійний шлях, бути психологічно готовими до глобальних викликів, вміти швидко адаптуватися до змінних умов праці та мати стійку мотивацію до навчання і розвитку впродовж життя. Ці заходи будуть сприяти підвищенню готовності молодих фахівців до динамічного глобалізованого ринку праці, що допоможе їм успішно визначити та реалізувати свій професійний потенціал. В якості

основних напрямів реалізації концепції професійного самовизначення здобувачів вищої освіти в умовах глобалізації можливо виокремити такі заходи:

- впровадження новітніх технологій у проведення професійної орієнтації, зокрема платформ на базі штучного інтелекту для створення індивідуальних траєкторій розвитку та рекомендацій щодо професійного вибору кожного здобувача вищої освіти. Головно, використання онлайн-ресурсів для проведення профорієнтації: платформ для оцінки професійних навичок, інтерактивних тестів на визначення кар'єрних схильностей, віртуальних стажувань та екскурсій, вебінарів і тренінгів. Застосування цих ресурсів дозволяє ЗВО забезпечувати здобувачам ширший вибір варіантів для самостійного і гнучкого

професійного розвитку, підвищувати їх конкурентоспроможність у глобалізованому світі;

- поглиблення інтернаціоналізації вищої освіти через: програми обміну, спільні програми, подвійні дипломи, проведення міжнародних наукових конференцій та дослідницькі проекти, стажування закордоном, міжнародні дослідницькі консорціуми та об'єднані проекти науковців з різних країн, а також курси з міжнародної професійної адаптації. Це сприяє інтеграції здобувачів вищої освіти у світову спільноту, розвиває здатність адаптуватися до мультикультурного середовища, критично мислити і підтримувати діалог із фахівцями з різних частин світу;

- розширення співпраці з роботодавцями для інтеграції практичних компонентів у навчальний процес, що дозволить здобувачам вищої освіти набути реальний досвід і ознайомитися з вимогами сучасних професій. Це важливий крок у напрямку інтеграції вищої освіти та ринку праці, що підвищує ефективність та актуальність отриманих академічних знань і практичних навичок випускниками ЗВО;

- адаптація освітніх програм до актуальних вимог ринку праці, що включає розширення цифрових компетентностей, розвиток навичок критичного мислення, командної роботи та міжкультурної комунікації дозволяє підвищити якість освіти, забезпечити випускників потрібними навичками та знаннями, що сприятиме їх успішній кар'єрі та дозволить їм бути конкурентоспроможними в умовах швидко змінного глобального ринку праці;

- розвиток м'яких навичок, що дозволить здобувачам вищої освіти освоїти та поглибити гнучкі навички, такі як: комунікативність, креативне мислення, міжкультурна компетентність та адаптивність, які стають вирішальними у глобальному середовищі;

- поглиблення знань іноземних мов, що є важливим елементом професійної підготовки, оскільки робота в міжнародному середовищі вимагає від працівників глибоких знань іноземних мов, розуміння культурних відмінностей та адаптації до різноманітних робочих підходів. Пропозиція ЗВО надавати освітні послуги за навчальними програмами іноземними мовами, особливо англійською, дає змогу залучати здобувачів з інших країн і підвищувати доступність освіти для іноземної аудиторії;

- психологічну підтримку та мотиваційні програми, завдяки яким здобувачі вищої освіти мають змогу не тільки професійно розвиватися, але й долати труднощі, що виникають під час вибору кар'єри, покращувати свою емоційну стійкість та здобути підтримку на різних етапах свого розвитку в умовах глобалізації та високої конкуренції на ринку праці;

- етика та соціальна відповідальність є важливими складовими сучасної професійної орієнтації, що сприяють формуванню не тільки кваліфікованих, а й морально відповідальних

фахівців, готових до участі в розвитку суспільства та сталому розвитку в умовах глобалізації;

- постійне навчання та перенавчання, тобто освіта впродовж життя стає надзвичайно важливою на сучасному ринку праці, тому що здатність самостійно навчатися та швидко адаптуватися до нових умов стає важливою складовою стабільного кар'єрного зростання в умовах глобалізації.

Продуктивно проведена профорієнтація щодо реалізації концепції професійного самовизначення здобувачів вищої освіти сприяє тому, що випускники закінчують ЗВО з чітким розумінням своїх можливостей і шляхів подальшого професійного розвитку, що допомагає їм впевненіше інтегруватися на ринку праці. Отже, ефективна професійна орієнтація не лише допомагає здобувачам вищої освіти зрозуміти, яку професію обрати, але й надає їм знання та інструменти для побудови успішної кар'єри. Вона дозволяє адаптуватися до вимог сучасного ринку праці, бути впевненими у своїх силах та здатними постійно розвиватися і вдосконалюватися, що є ключовим фактором у глобалізованому світі.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. У контексті глобалізації професійна орієнтація стає складним і багатогранним процесом, що виходить за рамки традиційного підходу до вибору професії. Вона має готувати здобувачів вищої освіти не лише до роботи в умовах сучасних реалій, але й до швидкої адаптації до змін у майбутньому, допомагаючи їм бути гнучкими, міжкультурно компетентними й готовими до безперервного розвитку.

Таким чином, квестія професійної орієнтації – це не просто вибір майбутньої професії, а свідомий процес формування всебічного розуміння здобувачами вищої освіти власних можливостей, цінностей і бажаного кар'єрного шляху. Це комплексна програма, яка забезпечує підготовку до успішного професійного життя та адаптацію до сучасних умов роботи в умовах глобалізації. *Перспективним* для проведення подальших наукових студій у площині професійної орієнтації є, головне, створення профорієнтаційних систем, що будуть більш гнучкими та адаптивними до сучасних реалій глобального ринку праці й технологічного прогресу, ефективніше готуючи молодих фахівців до майбутніх кар'єрних викликів, труднощів та змін.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. Т. 4. К. 1977. С. 341. URL: https://sukhomlynsky.com/ua/pedagogichna-spadshcina/vibrani-tvori/15_vibrani-tvori-v-ryati-tomah--tom-nbsp-4 (дата звернення 02.01.2025).
2. Журавель Д. П., Бондар А. М. Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць*. Вип. 26. Запоріжжя. 2023. С. 74-79. URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/16845/1/zbirnyk%20tsatu%202023_v26_74-79.pdf (дата звернення 05.01.2025).
3. Болтянський Б. В., Болтянська Л. О. Впровадження інноваційних методів профорієнтаційної роботи – запорука життєдіяльності закладу вищої освіти. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі*

вищої освіти: збірник науково-методичних праць. Вип. 24. 2021. С. 170-174. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/13752/1/Болтянський%20Б.В.pdf> (дата звернення 05.01.2025).

4. Пономарьова Н. О., Білоусова Л. І. Специфіка професійної орієнтації молоді в сучасний період розвитку суспільства. *Народна освіта. Розділ 2. Педагогічна наука*. Випуск № 2 (29). 2016. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4037 (дата звернення 05.01.2025).

5. Сергєєва Л. М. Професійне орієнтування: сучасний погляд та перспективи змін. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки*. № 17 (46). 2021. С. 146-160. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/17_46_2021/pedagog/Bulletin_17_46_Pedagogika_Sergeieva.pdf (дата звернення 07.01.2025).

6. Сапельнікова Н. Л., Решетова Г. І. Професійна освіта та професійна орієнтація як інструмент прогнозування та регулювання ринку праці. *Економіка і суспільство*. Випуск № 19. 2018. С. 919-926. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/138.pdf (дата звернення 07.01.2025).

7. Гаріна С. М., Тверезовська Н. Т. Online складова в профорієнтаційній роботі закладу вищої освіти. *Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія»*. № 10 (2). 2019. С. 10-25. URL: https://www.researchgate.net/publication/335175669_ONLINE_SKLADOVA_V_PROFORIENTACIJNIJ_ROBOTI_Z_AKLADU_VISOI_OSIVITI (дата звернення 04.01.2025).

8. Матвій-Лозинська Ю. Організація профорієнтаційної роботи в закладах вищої освіти засобами іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 43, том 2. 2021. С. 238-241. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/43_2021/part_2/41.pdf (дата звернення 08.01.2025).

9. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення. *Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2008 р. № 842. Редакція від 29.01.2022 р. Сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (дата звернення 03.01.2024).

10. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення. *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 469-р. Редакція від 21.10.2020 р. Сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2018-%D1%80#Text> (дата звернення 06.01.2025).

11. Словник української мови. Томи 1-14. *Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2024*. URL: <https://sum20ua.com/?page=1303&searchWord=квестія&wordid=41261> (дата звернення 06.01.2024).

12. Мірошніченко І. С., Калініченко В. І. Значущість переддипломної практики здобувачів вищої освіти у професійному становленні сучасних фахівців. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. Випуск № 3. Черкаси. 2024. С. 41-51. URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/issue/view/3/6> (дата звернення 08.01.2025).

REFERENCES

1. Sukhomlinskyi, V. O. (1977). *Vybrani tvory: v 5 t.* [Selected works: in 5 volumes]. V. 4. K. (p. 341). Retrieved from: https://sukhomlinsky.com.ua/pedagogichna-spadshcina/vibrani-tvori/15_vibrani-tvori-v-pyati-tomah--tom-nbsp-4 (Last accessed: 2025, January 02) [in Ukrainian]

2. Zhuravel, D. P., Bondar, A. M. (2023). Innovatsiini tekhnologii proforiientatsiinoi roboty dlia zdobuvachiv osvity tekhnichnykh spetsialnosti [Career guidance work innovative technologies for those seeking education in technical specialties]. Improving the educational process in a higher

education institution: scientific and methodological works collection. Vol. 26. Zaporizhzhia. (pp. 74-79). URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/16845/1/zbirnyk%20tsatu%202023_y26_74-79.pdf (Last accessed: 2025, January 05) [in Ukrainian]

3. Boltianskyi, B. V., Boltianska, L. O. (2021). Vprovadzhennia innovatsiinykh metodiv proforiientatsiinoi roboty – zaporuka zhyttiediyalnosti zakladu vyshchoi osvity [Career guidance work innovative methods implementation being the key to the higher education institution vitality]. Improving the educational process in a higher education institution: scientific and methodological works collection. Vol. 24. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/13752/1/Болтянський%20Б.В.pdf> (Last accessed: 2025, January 05) [in Ukrainian]

4. Ponomarova, N. O., Bilousova, L. I. (2016). Spetsyfyka profesiinoi orientatsii molodi v suchasnyi period rozvytku suspilstva. [Young people's professional orientation specifics in the modern social development period]. Public education. Chapter 2. Pedagogical science. Issue № 2 (29). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4037 (Last accessed: 2025, January 05) [in Ukrainian]

5. Serheieva, L. M. (2021). Profesiine orientuvannia: suchasnyi pohliad ta perspektyvy zmin [Professional guidance: a modern view and prospects for change]. *Postgraduate education bulletin. Series: Pedagogical sciences*. № 17 (46). pp. 146-160. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/17_46_2021/pedagog/Bulletin_17_46_Pedagogika_Sergeieva.pdf (Last accessed: 2025, January 07) [in Ukrainian]

6. Sapelnikova, N. L., Reshetova, H. I. (2018). Profesiina osvita ta profesiina orientatsiia yak instrument prohnozuvannia ta rehulyuvannia rynku pratsi [Professional education and professional orientation as a tool for predicting and regulating the labor market]. *Economy and society*. Issue № 19. (pp. 919-926). URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/138.pdf (Last accessed: 2025, January 07) [in Ukrainian]

7. Harina, S. M., Tverezovska, N. T. (2019). Online skladova v proforiientatsiinoi roboti zakladu vyshchoi osvity [Online component in higher education institution career guidance work]. Scientific journal "Humanities studies: pedagogy, psychology, philosophy". № 10 (2). (pp. 10-25). URL: https://www.researchgate.net/publication/335175669_ONLINE_SKLADOVA_V_PROFORIENTACIJNIJ_ROBOTI_Z_AKLADU_VISOI_OSIVITI (Last accessed: 2025, January 04) [in Ukrainian]

8. Matviiv-Lozynska, Yu. (2021). Orhanizatsiia proforiientatsiinoi roboty v zakladakh vyshchoi osvity zasobamy inozemnoi movy [Career guidance work organization in higher education institutions using foreign languages]. *Humanitarian sciences current issues*. Issue 43, Volume 2. (pp. 238-241). URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/43_2021/part_2/41.pdf (Last accessed: 2025, January 08) [in Ukrainian]

9. Pro zatverdzhennia Kontseptsii derzhavnoi systemy profesiinoi orientatsii naseleння [On approval of the population professional orientation state system Concept]. Ukraine's Cabinet of Ministers Resolution dated September 17, 2008, №. 842. Editorial dated January 29, 2022. Ukraine's Verkhovna Rada Website. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF#Text> (Last accessed: 2025, January 03) [in Ukrainian]

10. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv z realizatsiio Kontseptsii derzhavnoi systemy profesiinoi orientatsii naseleння [On approval of the measures plan for implementing the population professional orientation state system Concept]. Ukraine's Cabinet of Ministers Order dated July 4, 2018. № 469. Editorial office dated October 21, 2020. Ukraine's Verkhovna Rada Website. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2018-%D1%80#Text> (Last accessed: 2025, January 06) [in Ukrainian]

11. Slovyk ukraïnskoi movy. Tomy 1-14. [Ukrainian language dictionary]. Volumes 1-14. Ukraine's National Science Academy Ukrainian Language and Information Fund, 2015–2024. URL: <https://sum20ua.com/?page=1303&searchWord=квестія&wordid=41261> (Last accessed: 2025, January 06) [in Ukrainian]

12. Mirosnychenko, I. S., Kalinichenko, V. I. (2024). Znachushchist pereddyplomnoi praktyky zdobuvachiv vyshchoi osvity u profesiinomu stanovleni suchasnykh fakhivtsiv [The importance of pre-graduate internship for higher education applicants in the modern specialists' professional development]. Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University Bulletin. Pedagogical Sciences Series. Issue № 3. Cherkasy. (pp. 41-51). URL: <https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/issue/view/3/6> (Last accessed: 2025, January 08) [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МІРОШНИЧЕНКО Інга Станіславівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту авіаційної діяльності Львівської академії Національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: проблемні питання професійної орієнтації здобувачів вищої освіти; особливості та перспективи розвитку економіки України, економічна діяльність суб'єктів господарювання (мікро- та макроекономічні аспекти), функціонування підприємств у глобальному середовищі, ефективність управління підприємствами; актуальні питання дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами закладів вищої освіти України.

КАЛІНІЧЕНКО Віра Ігорівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Наукові інтереси: проблемні питання професійної орієнтації здобувачів вищої освіти; актуальні проблеми методики викладання іноземної мови професійного спрямування для здобувачів освітніх програм немовної

підготовки закладів вищої освіти України; особливості лінгвоментального світу представників англійськомовної та українськомовної комунікативних спільнот в міжкультурному постколоніальному контексті МІП – ВІЙНА в психолінгвістичній та лінгвокогнітивній площинах; актуальні питання дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами закладів вищої освіти України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MIROSHNYCHENKO Inga Stanislavivna – PhD in Economics, Assistant Professor at Aviation Management Department, Ukrainian State Flight Academy.

Scientific interests: topical issues of higher education students' career and vocational guidance; specific features and prospects of Ukraine's economy development; economic activity of business entities (micro- and macroeconomic aspects), enterprises functioning in the global environment; enterprise management efficiency; relevant issues of compliance with the academic integrity principles by Ukrainian higher education applicants.

KALINICHENKO Vira Ihorivna – PhD in Linguistics, Associate Professor at Foreign Languages for Specific Purposes Department, Head of the Department, Vasyl' Stus Donetsk National University.

Scientific interests: topical issues of higher education students' career and vocational guidance; problematic aspects of the English for Specific Purposes teaching methodology used at Ukraine's higher education institutions for students majoring in non-linguistic specialisms; the specific linguamental world features of the English-speaking and Ukrainian-speaking language communities' representatives in the intercultural post-colonial context PEACE – WAR at the psycholinguistic and linguacognitive levels; relevant issues of compliance with the academic integrity principles by Ukrainian higher education applicants.

Стаття надійшла до редакції 23.01.2025 р.

УДК 378:002.1-028.17/23-028.26/.27:004:61

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-217-154-160

МУРЗИНА Олена Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6968-5525>
e-mail: elena_murzina@ukr.net

МЕДІАПРОДУКТ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СФОРМОВАНOSTI МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

У статті розглянуто поняття «медіапродукт», визначено його науковий контекст; висвітлені погляди науковців стосовно окресленого поняття. Зазначено, що будь-яка діяльність передбачає створення продукту, що є показником високого чи низького рівня володіння будь-яким процесом, включаючи й професійну діяльність взагалі. Оскільки сучасна молодь медіазасоби використовує переважно в якості розважальних засобів, то важливою задачею постає навчити майбутніх лікарів вдало застосовувати отриману медіаінформацію.

Робота з медіа за допомогою оперування ключовими знаннями, прийомами та навичками при роботі з програмним забезпеченням; інноваційні та конструктивні практичні підходи є підґрунтям та запорукою створення результативного й науково-оснащеного медіапродукту, який допоможе майбутнім лікарям підвищити ефективність своєї професійної діяльності.

Тому доклінічна професійна підготовка майбутніх лікарів в медичному університеті має надати ґрунтовну базу що для оволодіння теоретичними знаннями, набуття практичного досвіду в галузі медіа з метою створення власного медіапродукту професійного спрямування. Практична діяльність надає можливість майбутнім лікарям ознайомитися з головними принципами, правилами роботи медіа; актуалізувати знання стосовно видів медіа, виокремити методичний їх профіль; оволодіти семіотикою мовою медіа; модернізувати теоретичні знання відповідно до вимог сучасної освіти.